

ILO'NUN ÇOCUKLARA İLİŞKİN YENİ SÖZLEŞMESİ

Aydınlık Dergisi, 4 Temmuz 1999

Yıldırım Koç

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Uluslararası Çalışma Konferansı 87. Toplantısı 1-17 Haziran 1999 günleri Cenevre'de yapıldı.

Uluslararası Çalışma Konferanslarının iki görevi vardır. Birinci görev, yasamadır. Bu yıl, çocuk emeğinin en kötü biçimlerine karşı bir sözleşme kabul edildi. Böylece, Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmelerinin sayısı 182'ye ulaştı. İkinci görev ise, onaylanmış Sözleşmelerin uygulanmasının denetlenmesine ilişkin raporların bir bölümünü değerlendirmektir.

Bu Sözleşme (Çocuk Emeğinin En Kötü Biçimlerinin Yasaklanması ve Bunların Ortadan Kaldırılması İçin Derhal Girişimde Bulunulmasına İlişkin 182 sayılı Sözleşme) ile çocukların her türlü köleliği veya kölelik benzeri uygulama (çocukların satışı veya kaçırılması, borçlanma nedeniyle çocukların çalışmaya zorlanması, serflik, zorla çalıştırma, çocukların silahlı çatışmalara sokulması gibi uygulamalar); çocukların fuhuşta, pornografi malzemesi üretiminde veya pornografik gösterilerde kullanılması, bu amaçla temin edilmesi veya sunulması; çocukların yasadışı faaliyetlerde ve özellikle uyuşturucu üretim ve taşınmasında kullanılması; ve çocukların, onların sağlığına, güvenliğine ve ahlakına zarar verebilecek nitelikte ve koşullarda işte çalışmasının engellenmesini öngörmektedir.

İsminden de anlaşılacağı gibi, bu, çocuk emeğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik bir girişimdir. Bu Sözleşme Konferans Genel Kurulunda oybirliğiyle kabul edildi. İşin acı yanı, insanlığın ulaştığı bu üretim potansiyeli ve yetişkinler arasında yaygın yapısal işsizlik koşullarında, çocuk emeğinin yalnızca en kötü biçimlerinin engellenmesi doğrultusunda bir Sözleşmenin kabul edilebilmiş olmasıdır.

Kapitalizm ve özellikle günümüzdeki biçimi, sürekli olarak yoksulluk, açlık, çocuk emeği, fuhuş, çürümüşlük üretmektedir. Sermayedar sınıf artık sosyal devlet anlayışını reddetmektedir. Sosyal devlet Avrupa ülkelerinde henüz varlığını büyük ölçüde korumaktadır. Ama, Avrupa'da işçi sınıfını henüz çok fazla karşısına almak istemeyen ulusötesi sermaye, az gelişmiş ülkelerde tam bir vahşi kapitalizm uygulamaktadır. Çocuk emeği açısından 18. ve 19. yüzyılın raporlarının bir bölümü günümüz için de geçerlidir.

ILO'nun 182 sayılı Sözleşmesi, bırakın çocuk emeğini, çocuk emeğinin en kötü biçimlerini yok edebilecek mi?

Ne yazık ki, hayır. Gelişmiş kapitalist ülkelerin zenginleri, çocuk fuhuşu için Tayland'a ve diğer bazı Asya ülkelerine özel turlar düzenlemeye devam edecek, Pakistan'da ailelerinin ödeyemediği borçları karşılığında binlerce çocuk, halı tezgahlarının önünde yıllarca köleliği sürdürecektir, küreselleşmenin yarattığı sorunlara ve ekonomik krize bağlı olarak işten atılan aileler kendi çocuklarını kendi elleriyle insanlıkdışı atelyelere teslim edecek ve hiç olmazsa beslenecek bir boğazın azaldığını düşünecek.

ILO'nun Çocuk Emeğinin En Kötü Biçimleri Sözleşmesinin kabul edilmiş olması, hızla yaygınlaşan çocuk emeğinin ortadan kaldırılmasını sağlamayacak; ama bu Sözleşme kullanılarak kamuoyunun bu konuda duyarlılığı artırılabilir. Sözleşme, çocuk emeğinin ortadan kaldırılması amacıyla çok uzun soluklu bir mücadelede küçük bir adım olarak kullanılabilir.

Sözleşme, iki ülkenin onaylamasının üstünden bir yıl geçtikten sonra yürürlüğe girecektir. Türkiye, 182 sayılı Sözleşmeyi en kısa sürede onaylamalıdır.